

Ενότητα 2^η

Ραψωδία α, στίχοι 26-108

Δομή

- **στ. 26-35** → Συγκέντρωση των θεών στον Όλυμπο για συμβούλιο (χωρίς τον Ποσειδώνα)
- **στ. 36-51** → Λόγος του Δία (αναφορά στην ιστορία του Αιγίσθου)
- **στ. 52-72** → Απάντηση της Αθηνάς (αναφορά στον Οδυσσέα)
- **στ. 73-92** → Δεύτερος λόγος του Δία (απάντηση στην Αθηνά σχετικά με τον Οδυσσέα)
- **στ. 93-108** → Δεύτερη απάντηση της Αθηνάς (πρόταση για σχέδιο βοήθειας προς τον Οδυσσέα)

Θέματα

- Το ενδιαφέρον των θεών για την ζωή των θνητών
- Ο βοηθητικός ρόλος της Αθηνάς για τον Οδυσσέα
- Τα ανθρώπινα σφάλματα και οι συνέπειές τους (ανθρώπινη ευθύνη)
- Προετοιμασία των αναγνωστών για πολλά σημαντικά γεγονότα της *Οδύσσειας* (προοικονομία)
- Ανθρώπινα χαρακτηριστικά των θεών (ανθρωπομορφισμός)

Σχόλια

- Η αφήγηση της *Οδύσσειας* ξεκινά από το σημείο όπου οι θεοί βρίσκουν την ευκαιρία λόγω της απουσίας του Ποσειδώνα να συνεδριάσουν και να αποφασίσουν για τον Οδυσσέα. Η σύγκληση ενός τέτοιου συμβουλίου δείχνει το ενδιαφέρον των θεών για την ζωή των ανθρώπων, αλλά και την ισχυρή επίδραση που μπορούν να έχουν σε αυτήν.
- Παρότι το συμβούλιο αφορά τον Οδυσσέα, ο Δίας ξεκινά την συζήτηση με μια ιστορία που φαινομενικά είναι άσχετη με τον ήρωα και με το πρόβλημά του (η ιστορία Αιγίσθου-Αγαμέμνονα-Κλυταιμνήστρας-Ορέστη). Αυτή η ιστορία, όμως, θα μπορούσε να έχει ομοιότητες με την ιστορία του βασιλιά της Ιθάκης και τελικά δίνει στην Αθηνά την ευκαιρία να στρέψει την συζήτηση προς τον Οδυσσέα.
- Η Αθηνά στην προσπάθειά της να πείσει τον Δία υπέρ του Οδυσσέα, φέρνει διάφορα εύστοχα και έξυπνα επιχειρήματα που αφορούν τόσο την προσωπικότητα του ήρωα (ευσέβεια, εγκράτεια-πίστη, φιλοπατρία) όσο και διάφορα στοιχεία ή γεγονότα της ζωής του (απομόνωση από την κόρη ενός Τιτάνα-πρώην εχθρού του Δία, θλίψη, ταλαιπωρία). Ο όμορφος και πειστικός λόγος της επιβεβαιώνει ότι είναι η «θεά της σοφίας».

- Η παρέμβαση της Αθηνάς δείχνει ξεκάθαρα πόσο αγωνιά για τον Οδυσσέα, τον συμπαθεί, τον νοιάζεται και τον εκτιμά. Αυτό το ενδιαφέρον της μάς προετοιμάζει για τον καθοριστικό ρόλο που θα παίξει στην συνέχεια του έργου υπέρ του ήρωα.
- Ο Δίας με την απάντησή του αποκαλύπτει τον πραγματικό λόγο της ταλαιπωρίας του Οδυσσέα (η οργή του Ποσειδώνα για την τύφλωση του Κύκλωπα Πολύφημου από τον Οδυσσέα) και έτσι μας προϋδεάζει για τον αρνητικό ρόλο που θα παίξει ο Ποσειδώνας στον νόστο του Οδυσσέα, όσο βρίσκεται στην θάλασσα.
- Ο Όμηρος γενικά με αυτή την ενότητα προγραμματίζει και οργανώνει την ιστορία της *Οδύσσειας*, ενημερώνοντας τους αναγνώστες άμεσα ή έμμεσα για πολλά από όσα θα ακολουθήσουν (π.χ. τιμωρία των μνηστήρων, επιστροφή του Οδυσσέα, αποστολή του Ερμή στην Καλυψώ, μετάβαση της Αθηνάς στην Ιθάκη → τεχνική της *προοικονομίας*).
- Σε αυτό το συμβούλιο των θεών αφ' ενός τονίζεται η παρέμβαση των θεών στην ανθρώπινη ζωή, αφ' ετέρου προβάλλεται και η ιδέα ότι οι άνθρωποι είναι υπεύθυνοι για όσα τους συμβαίνουν (μέσα από το παράδειγμα του Αιγίσθου και του σφάλματός του), η οποία επανέρχεται συχνά μέσα στην *Οδύσσεια*.
- Ακόμη, μέσα από αυτή την σκηνή του συμβουλίου φαίνεται ξανά ο ανθρώπινος τρόπος παρουσίασης των θεών στο ομηρικό έπος, όχι μόνο ως προς την εξωτερική τους εμφάνιση, αλλά και ως προς την συμπεριφορά τους και στις αντιδράσεις τους (π.χ. αγωνία-ενδιαφέρον Αθηνάς, αγάπη Καλυψώς, μίσος Ποσειδώνα → *ανθρωπομορφισμός*).
- Τέλος, σε αυτή την ενότητα εμφανίζονται για πρώτη φορά πολλά από τα τυπικά/στερεότυπα επίθετα ή τις τυπικές/στερεότυπες φράσεις που επαναλαμβάνει ο Όμηρος σε όλο το έργο για να χαρακτηρίζει θεούς ή ανθρώπους (π.χ. ψυχοπομπός κι αργοφονιάς [Ερμής], που τα σύννεφα συνάζει [Δίας], τα μάτια λάμποντας [Αθηνά] κ.ά.).